

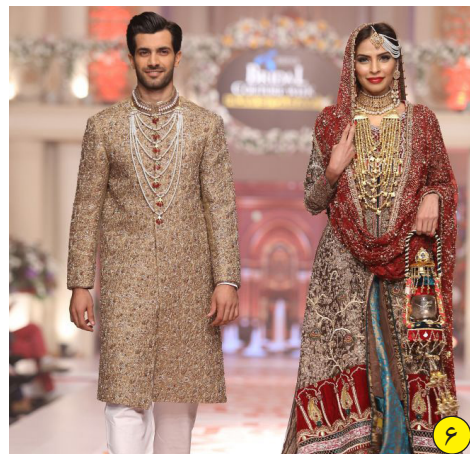
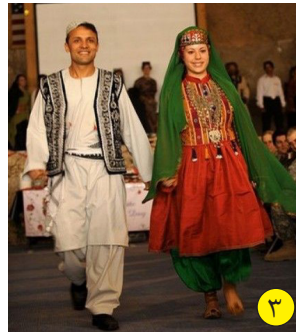
پوساک اقوام

درس هفتم

آماده‌سازی

با توجه به تصاویر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

۱. هر یک از این لباس‌ها مربوط به کدام کشور یا قوم هستند؟
۲. این لباس‌ها چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با هم دارند؟
۳. کدام یک از این لباس‌ها هم‌اکنون رایج است؟
۴. از لباس‌های این افراد چه چیزهایی را می‌توان دربارهٔ محل و سبک زندگی آنها فهمید؟

پیش از خواندن

الف) به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۱. در حال حاضر، معمولاً ایرانی‌ها چگونه لباس‌هایی می‌پوشند؟
۲. فکر می‌کنید لباس‌های حال حاضر ایرانیان چه تفاوت‌هایی با گذشته دارد؟
۳. به نظر شما مهم‌ترین ویژگی پوشاک اقوام ایرانی چیست؟

ب) پاسخ‌های خود را با یکدیگر مقایسه کنید.

حین خواندن

الف) متن را بخوانید و واژه‌هایی که معنی آنها را نمی‌دانید، مشخص کنید.

ب) معنی این واژه‌ها را از دوستان خود بپرسید.

در کشور ایران غیر از فارس‌ها، که بیش از ۶۵ درصد جمعیت را تشکیل می‌دهند، اقوام دیگری نیز زندگی می‌کنند و هر قوم عمدتاً در منطقه‌ای خاص ساکن است. گیلک‌ها و مازنی‌ها در شمال، ترک‌های آذری در شمال غربی، کردها در غرب، لرها در جنوب غربی، بلوچ‌ها در جنوب شرقی، قشقایی‌ها در جنوب مرکزی، عرب‌ها در جنوب و ترکمن‌ها در شمال شرقی سکونت دارند. این اقوام، علی‌رغم داشتن مشترکات فراوان، از جهات مختلفی از یکدیگر متمایز می‌شوند. یکی از وجوه تمایز این اقوام پوشاک محلی آنهاست.

ویژگی مشترک همه لباس‌های ایرانی پوشانندگی است. بنابراین، این لباس‌ها علاوه بر پوشاندن بدن، سر را هم می‌پوشانند. عموماً پوشاک محلی زنان از سرپوش، پیراهن، جلیقه، شلوار، دامن و پاپوش و پوشاک محلی مردان از سرپوش، پیراهن، جلیقه، کت، شال کمر، شلوار و پاپوش تشکیل می‌شود. با توجه به ویژگی پوشانندگی، پیراهن‌ها بلند، گشاد و آستین‌بلند و دامن‌ها نیز گشاد و پرچین هستند. هم‌چنین، در بیشتر لباس‌های زنان، از انواع پارچه‌ها و نوارهای زردوزی شده استفاده می‌شود. استفاده از زیورآلات یا دوختن سکه و **مُنجوق** و **پولک** به لباس زنان نیز متداول است. اما لباس مردان به طور کلی ساده‌تر و دارای تنوع رنگی کمتر است.

زنان با سرپوش‌های مختلفی، از جمله روسری، چارقد، لَچک و کلاه، سر و گردن خود را می‌پوشانند. روسری یا چارقد پارچه چهارگوشی است که تا شانه‌ها را می‌پوشاند و معمولاً طرح‌دار و رنگارنگ است. روسری‌های زنان ترکمن و ابیانه معروف‌ترین نمونه‌های روسری محلی هستند. در بعضی از اقوام، زنان کلاهچه‌ای نیز در زیر روسری بر سر می‌گذارند که معروف‌ترین نوع آن لَچک نام دارد. بلندی پیراهن‌ها در میان اقوام مختلف متفاوت است و حتی ممکن است تا مچ پا هم برسد. مثلاً پیراهن‌های زنان گیلکی و مازنی، که جومه نامیده می‌شود، کوتاه و چاک‌دار است و پیراهن‌های زنان کرد، که کراس نام دارد، بلند و پرزرق‌وبرق است. در بعضی از اقوام، زنان روی پیراهن خود یک لباس خیلی کوتاه و بدون آستین به تن می‌کنند که جلیقه نام دارد. جلیقه جلو باز و معمولاً از جنس مخمل است. پیراهن‌های اقوام مختلف معمولاً با شلوار یا دامن کامل می‌شوند. یک نمونه از این شلوارها، شلوار بندری است که از زانو تا مچ پا تنگ است و با گل‌دوزی تزیین می‌شود. زنان گیلکی و مازنی نیز پیراهن‌های خود را همراه با دامن چین‌دار و بلندی به نام شلیته می‌پوشند. اما پاپوش‌های محلی زنان تنوع چندانی ندارند و معمول‌ترین آنها گالش و صندل هستند. عموماً گالش در شمال ایران، که میزان بارندگی در آن بالاست، رایج است و صندل، که کفشی جلو باز است، در مناطق جنوبی پوشیده می‌شود، زیرا آب‌وهوای این مناطق در بیشتر اوقات گرم و مرطوب است.

مردان از انواع کلاه به عنوان سرپوش استفاده می‌کنند. معروف‌ترین کلاه‌ها، کلاه نمدی و کلاه ترکمنی هستند. کلاه نمدی در بیشتر اقوام رایج است و کلاه ترکمنی نیز، که از پشم بره تهیه می‌شود، در میان قوم ترکمن رواج دارد. اما در جنوب ایران، به دلیل گرمای همیشگی هوا، به جای کلاه از چفیه استفاده می‌شود. چفیه پارچه‌ای نخی و چهارخانه است که برای محافظت در برابر آفتاب و باد و خاک استفاده می‌شود. چفیه را توسط عقال، که رشته‌ای از نخ‌های بافته شده است، روی سر نگه می‌دارند. مردان کرد و مردان منطقه خراسان نیز از سرپوشی به نام دَستار استفاده می‌کنند. پیراهن‌های مردانه محلی از نظر بلندی با یکدیگر تفاوت بسیاری دارند و ممکن است تا مچ پا ادامه یابند. جنس این پیراهن‌ها از پارچه‌های مختلفی از جمله کرباس، چلوار و چیت است.

معمولاً روی پیراهن، جلیقه و روی آن کت پوشیده می‌شود. کت‌های محلی کم‌وبیش شبیه کت‌های معمولی هستند و ممکن است یقه‌دار یا بدون یقه باشند. مردان محلی بعضی اوقات به جای کت، پوشش بلندی به تن می‌کنند که به آن بالاپوش می‌گویند. بالاپوش میان مازنی‌ها، ترکمن‌ها و اهالی جنوب رایج است. به‌علاوه، در میان بعضی اقوام، روی بالاپوش یا پیراهن، شالی بلند می‌بندند. شلوارها نیز اغلب تک‌رنگ و گشاد یا بسیار گشاد هستند و بعضی از انواع آنها تنها در قسمت مچ پا تنگ هستند. شلوارهای اقوام بختیاری بسیار گشاد هستند و شلوارهای اقوام کرد بسیار گشاد اما در قسمت مچ پا تنگ هستند. پاپوش‌های محلی مردانه نسبت به پاپوش‌های زنانه تنوع بیشتری دارند و ممکن است از جنس چرم، لاستیک (مانند گالش) و نخ باشند. چاروق، پاپوش ترکان آذری، از پوست چهارپایان و گیوه از نخ قالی یا نخ ابریشم تهیه می‌شود.

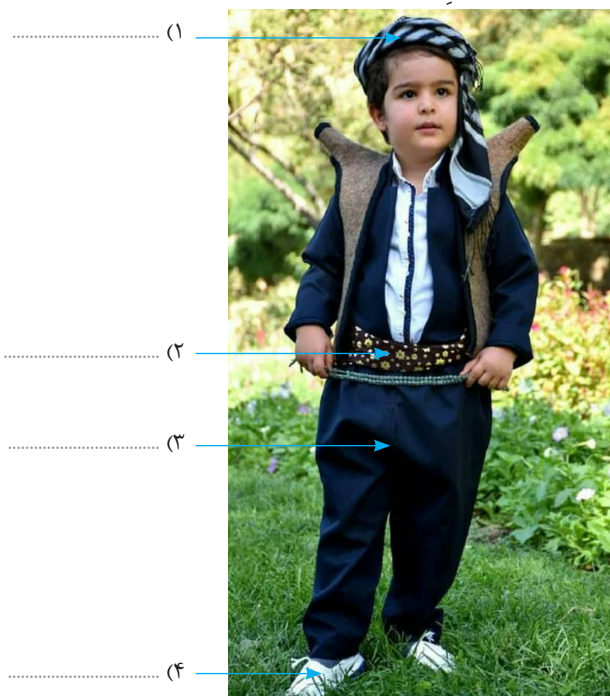
**الف) در هر یک از جملات زیر، کدام واژه باید تغییر کند تا جمله مطابق اطلاعات متن شود؟
دور آن واژه خط بکشید و سپس واژه یا عبارت درست را روبروی جمله بنویسید.**

۱. لچک نوعی پاپوش است که استفاده از آن در بعضی از اقوام ایرانی رایج است.
۲. حدود دوسوم جمعیت ایران را قوم بلوچ تشکیل می‌دهند.
۳. همه کت‌های محلی یقه‌دار هستند.
۴. سرپوش‌های محلی مردان از نمد، پشم یا پوست تهیه می‌شود.
۵. از نظر محل سکونت، گیلک‌ها دورترین قوم به ترکمن‌ها هستند.

ب) تصاویر زیر یک دختر بچه و یک پسر بچه را با لباس‌های محلی ایرانی نشان می‌دهد. ابتدا مشخص کنید لباس هر کدام مربوط به چه قومی است. سپس نام اجزای لباس را بنویسید.

لباس مردانه قوم

لباس زنانه قوم

پ) در پرسش‌های زیر، گزینه مناسب را انتخاب کنید.

۱. تنوع در ویژگی مشترک پیراهن‌های زنانه و مردانه است.
الف) جنس (ب) رنگ (پ) بلندی
۲. کدام واژه در بند سوم، نزدیک‌ترین معنی به معنی واژه «پوشیدن» را دارد؟
الف) به تن می‌کنند (ب) بر سر می‌گذارند (پ) می‌پوشانند
۳. کدام پوشش دارای تزئینات است؟
الف) شلوار بندری (ب) لچک (پ) جلیقه

ت) جاهای خالی را در جملات زیر پر کنید. در هر جای خالی، حداکثر دو واژه بنویسید.

۱. تنها جزئی از پوشاک ایرانی که ممکن است قسمتی از آن تنگ باشد، است.
۲. مردان اقوام و کت نمی‌پوشند.
۳. از میان پوشاک زنان، و از میان پوشاک مردان، با شرایط اقلیمی ارتباط دارند.
۴. پوششی که بعضی از زنان محلی روی پیراهن خود می‌پوشند،،، و است.

ث) فکر کنید و بگویید.

۱. پوشاک محلی اقوام کشور شما چه ویژگی‌هایی دارد؟
۲. معروف‌ترین و زیباترین لباس محلی کشور شما چه نام دارد و در کدام منطقه از کشورتان رایج است؟
۳. لباس‌هایی که الان در کشور شما پوشیده می‌شود، چه تفاوت‌هایی با گذشته دارد؟
۴. لباس‌های محلی کشور شما چه تفاوت‌هایی با پوشاک اقوام ایرانی دارد؟
۵. مردم شما چه زمانی یا در چه مراسم‌هایی لباس محلی می‌پوشند؟

ج) شما بنویسید.

۱. متن را دوباره بخوانید و دور ۱۵ تا از مهم‌ترین واژه‌های آن خط بکشید.
۲. واژه‌هایی را که انتخاب کرده‌اید، با واژه‌های هم‌کلاسی خود مقایسه کنید.
۳. متن را در ۱۵۰ تا ۱۶۰ واژه خلاصه کنید و از آن ۱۵ واژه هم استفاده کنید.

چ) بجوید و بگوید.

۱. در متن خواندید که شلوار بندری زنانه با گلدوزی تزئین می‌شود. کدام قسمت از شلوار با گلدوزی تزئین می‌شود؟ در گلدوزی چه ابزاری مورد نیاز است؟
۲. در متن خواندید که پاپوش اقوام ترک ایران چاروق نام دارد. پوشاک سنتی این قوم چه اجزای دیگری دارد و نام هر جزء چیست؟

مرجع : <https://saednews.com/fa/post/lbas-haye-khoshrng-v-zibai-mhli-irani->